

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Attīstības finanšu institūcijas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

(1) Likuma mērķis ir nodrošināt Attīstības finanšu institūcijas (turpmāk — Finanšu institūcija) efektīvu darbību, īstenojot atbalsta un attīstības programmas, kā arī nodrošinot citu normatīvajos aktos noteikto deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu izpildi, realizējot valsts politiku tautsaimniecībā.

(2) Šā likuma izpratnē atbalsta un attīstības programma ir programma, kuru pilnībā vai daļēji īsteno finanšu instrumentu vai grantu veidā un finansē saskaņā ar šā likuma 13.panta noteikumiem (turpmāk arī — programma). Finanšu instrumenti ir aizdevumi, garantijas, eksporta kredīti, eksporta kredītu garantijas un eksporta apdrošināšanas finansēšana, līdzdalība komercsabiedrību kapitālā, ieguldījumi fondos, tai skaitā alternatīvajos ieguldījumu fondos, kā arī citi normatīvajos aktos noteiktie finanšu instrumenti.

2.pants. Likuma darbības joma

(1) Šis likums nosaka Finanšu institūcijas organizatorisko struktūru, pārvaldi un finanšu vadību, programmu izstrādes, apstiprināšanas, īstenošanas un uzraudzības kārtību, kā arī darbību citu normatīvajos aktos noteikto deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu izpildē.

(2) Finanšu institūcija īsteno programmas šādās jomās un šādiem mērķiem:

- 1) mazo un vidējo komersantu attīstībai, kā arī komercdarbības uzsākšanai;
- 2) mikrokreditēšanai;
- 3) mājokļu būvniecībai, rekonstrukcijai un renovācijai;
- 4) valsts un pašvaldību infrastruktūras attīstībai;
- 5) vides aizsardzībai;
- 6) komercdarbības infrastruktūras attīstībai;
- 7) tehnoloģiju attīstībai un inovācijai;
- 8) riska kapitāla veidošanai;
- 9) lauksaimniecības, lauksaimniecības produktu pārstrādes, lauku teritoriju, zivsaimniecības un

mežsaimniecības attīstībai;

10) sociāli jutīgo iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšanai un citu sociālā atbalsta programmu īstenošanai;

11) kooperācijas veicināšanai;

12) īpaši atbalstāmo reģionu atbalstam;

13) eksporta veicināšanai;

14) Eiropas Savienības programmu un projektu īstenošanai un līdzfinansēšanai;

15) starptautisku finanšu institūciju programmu un projektu īstenošanai un līdzfinansēšanai, kā arī citās normatīvajos aktos noteiktajās atbalsta jomās un citiem normatīvajos aktos noteiktajiem mērķiem.

3.pants. Finanšu institūcijas juridiskais statuss un akciju turētājs

(1) Finanšu institūcija ir kapitālsabiedrība, kurā visas balsstiesīgās akcijas pieder valstij.

(2) Finanšu institūcijas 40 procentu akciju turētājs ir Finanšu ministrija, 30 procentu akciju turētājs — Ekonomikas ministrija un 30 procentu akciju turētājs — Zemkopības ministrija.

4.pants. Finanšu institūcijas darbības tiesiskais regulējums

(1) Jautājumos, kurus neregulē šis likums, piemēro Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu, kā arī Komerclikumu.

(2) Attiecībā uz Finanšu institūcijas īstenotajām atbalsta programmām, kas vērtējamas kā komercdarbības atbalsts Komerccarbības atbalsta kontroles likuma izpratnē, piemēro arī Komerccarbības atbalsta kontroles likumu.

(3) Finanšu institūcijas statūtus apstiprina Ministru kabinets.

(4) Finanšu institūcijas akcijas aizliegts iekļāt vai citādi apgrūtināt.

II nodaļa Finanšu institūcijas organizatoriskā struktūra

5.pants. Akcionāru sapulce

(1) Akcionāru sapulce ir lemttiesīga, ja tajā piedalās visi akciju turētāju pārstāvji. Viena akcija dod vienu balsi.

(2) Papildus Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajam akcionāru sapulce pieņem lēmumus par:

1) rezerves kapitāla apmēru un uzkrājumu veidošanas politiku;

2) darbības plāna un budžeta apstiprināšanu;

3) iekšējā audita dienesta vadītāja iecelšanu un atcelšanu;

4) atbildības noteikšanu revidentam un iekšējā audita dienesta vadītājam;

5) tāda darījuma apstiprināšanu, kuru Finanšu institūcija slēdz ar iekšējā audita dienesta vadītāju;

6) iekšējā audita dienesta darbības plāna, izdevumu tāmes un personāla saraksta apstiprināšanu;

7) iekšējās kontroles sistēmas apstiprināšanu;

8) zaudējumu segšanu no rezerves kapitāla līdzekļiem gadījumos, kad Finanšu institūcija cietusi zaudējumus.

(3) Šā panta otrās daļas 8.punktā minētajos gadījumos akcionāru sapulce sasaukama Komerclikumā noteiktajā kārtībā.

(4) Akcionāru sapulci vada akciju turētāja — Finanšu ministrijas —pārstāvis.

(5) Akcionāru sapulces protokolu paraksta visi akciju turētāju pārstāvji, kas piedalījušies akcionāru sapulcē, un akcionāru sapulces protokolētājs.

6.pants. Padomes sastāvs un darbības laiks

(1) Finanšu institūcijā izveido padomi, kuras sastāvā ir trīs locekļi. Katrs akciju turētājs ir tiesīgs izvirzīt vienu padomes locekļa kandidātu.

(2) Padomes priekšsēdētājs ir Finanšu ministrijas izvirzītais padomes loceklis.

(3) Padomes locekļu pilnvaru termiņš ir trīs gadi.

7.pants. Prasības padomes un valdes locekļiem

Uz Finanšu institūcijas padomes un valdes locekļiem attiecināmas prasības, kādas Kredītiestāžu likumā noteiktas kredītiestādes padomes un valdes locekļiem.

8.pants. Padomes uzdevumi

Papildus Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajam padomei ir šādi uzdevumi:

1) nodrošināt Finanšu institūcijas darbības plāna izstrādāšanu, apstiprināšanu un uzraudzīt tā īstenošanu;

2) pastāvīgi uzraudzīt Finanšu institūcijas iekšējās kontroles sistēmas darbību;

3) izvērtēt un saskaņot vai noraidīt nekustamā īpašuma iegūšanu, atsavināšanu un apgrūtināšanu ar lietu tiesībām, ja darījumi ar šo īpašumu ietver saistību atgūšanu (piedzīgu);

4) veikt šā likuma 14.panta ceturtajā daļā noteiktās Finanšu institūcijas finanšu resursu vadības un risku pārvaldības darbības.

9.pants. Padomes sēde un tās sasaukšanas kārtība

(1) Papildus Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā un Komerclikumā noteiktajam tiesības sasaukt padomes sēdes ir akciju turētāja pārstāvim, norādot sēdes sasaukšanas nepieciešamību un nolūku.

(2) Ja padome nav lemttiesīga, tajā izskatāmos jautājumus ir tiesīga izskatīt akcionāru sapulce.

10.pants. Valdes sastāvs un darbības laiks

(1) Valdē nedrīkst būt vairāk par pieciem locekļiem.

(2) Valdes locekli ievēlē uz trim gadiem.

(3) Valdes locekļi pārstāv Finanšu institūciju kopīgi.

(4) Valdes priekšsēdētāju no valdes locekļu vidus ievēlē padome.

11.pants. Akcionāru sapulces piekrišana valdes rīcībai

Valdei nepieciešama iepriekšēja akcionāru sapulces piekrišana līdzdalības vai izšķirošās ietekmes iegūšanai vai izbeigšanai, palielināšanai vai samazināšanai citā kapitālsabiedrībā, uzņēmuma iegūšanai vai atsavināšanai, kā arī ieguldījumu veikšanai fondos, tai skaitā alternatīvajos ieguldījumu fondos. Šā panta pirmajā teikumā minētās darbības īstenojamas programmu un deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros.

III nodaļa Finanšu institūcijas darbība

12.pants. Programmu izstrāde, apstiprināšana, īstenošana un uzraudzība

(1) Programmu izstrādi un īstenošanas uzraudzību nodrošina nozares ministrija vai normatīvajos aktos norādītā institūcija. Ministrija vai normatīvajos aktos norādītā institūcija izstrādā programmas, lai novērstu identificētās tirgus nepilnības.

(2) Programmu izstrādei un īstenošanas uzraudzībai Ministru kabinets izveido Finanšu institūcijas konsultatīvo padomi (turpmāk — konsultatīvā padome), nosaka konsultatīvās padomes darbības kārtību, programmu izstrādes nodrošināšanai un īstenošanas uzraudzībai veicamās darbības, kā arī konsultatīvajā padomē pārstāvētās institūcijas. Konsultatīvajā padomē ir tiesīgi ar padomdevēja tiesībām piedalīties biedrību, nodibinājumu un komersantu organizāciju pārstāvji.

(3) Finanšu institūcija pirms programmas apstiprināšanas Ministru kabinetā novērtē programmas ietekmi, riskus un sagaidāmos zaudējumus, finansiālos rezultātus un programmas īstenošanas izmaksas.

(4) Ministru kabinets apstiprina programmas un nosaka to īstenošanas kārtību, finansējumu, atbalstāmo darbību un izmaksu attiecināmības nosacījumus, tai skaitā finansējumu Finanšu institūcijas izdevumu segšanai.

(5) Finanšu institūcija īsteno apstiprinātās programmas šā likuma 2.panta otrajā daļā noteiktajās jomās, tai skaitā sniedz konsultācijas apstiprināto programmu īstenošanai un nodrošina efektīvus komunikācijas un informēšanas pasākumus atbilstošajām mērķgrupām.

(6) Finanšu institūcija ir tiesīga piesaistīt citus tiesību subjektus sadarbībai apstiprināto programmu īstenošanā, ja programmu nosacījumi to paredz.

(7) Finanšu institūcija izstrādā priekšlikumus programmu izstrādei un uzlabošanai.

(8) Finanšu institūcija ir tiesīga normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piedalīties Eiropas Savienības institūciju un citas ārvalstu finanšu palīdzības ietvaros finansētajās programmās.

IV nodaļa Finanšu pārvaldība

13.pants. Apstiprināto programmu un deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu finansēšana

(1) Apstiprināto programmu un deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanu finansē no valsts budžeta līdzekļiem, tai skaitā valsts aizdevumiem, Eiropas Savienības fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, un citiem finanšu avotiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(2) Apstiprinātās programmas finansēšanai Finanšu institūcija ir tiesīga piesaistīt finanšu resursus no finanšu un kapitāla tirgiem un citiem avotiem.

(3) Apstiprinātās programmas finansēšanai Finanšu institūcija ir tiesīga izmantot savus līdzekļus.

(4) Apstiprinātās programmas īstenošanas izmaksas var segt no apstiprināto programmu ieņēmumiem, ieņēmumiem par Finanšu institūcijas aktīvu pārvaldīšanu, valsts budžeta vai Eiropas Savienības fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem atbilstoši apstiprinātās programmas nosacījumiem.

14.pants. Finanšu resursu vadība un risku pārvaldība

(1) Finanšu institūcija finanšu resursu vadību veic saskaņā ar resursu vadības stratēģiju un risku pārvaldības politiku.

(2) Finanšu institūcija novērtē savu aktīvu un izsniegto garantiju kvalitāti un veido uzkrājumus saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, kuru ieviešana noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 19.jūlija regulā (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu.

(3) Finanšu institūcija savus brīvos līdzekļus izvieto finanšu instrumentos saskaņā ar resursu vadības stratēģiju un risku pārvaldības politiku.

(4) Lai nodrošinātu atbilstošu finanšu resursu vadību un risku pārvaldību, Finanšu institūcijas padome:

- 1) nodrošina risku pārvaldības politikas izstrādāšanu, apstiprināšanu un uzrauga tās īstenošanu;
- 2) apstiprina risku pārvaldības metodes;
- 3) uzrauga kredītporfeļa un citu kredītriska aktīvu, kā arī izsniegto garantiju kvalitātes vadības sistēmas darbību;
- 4) apstiprina uzkrājumu veidošanas metodiku;
- 5) apstiprina risku novērtēšanas kārtību un metodoloģiju.

(5) Finanšu institūcijas naudas līdzekļi, kas noguldīti kredītiestādē, uzskatāmi par kredītiestādes turējumā esošu trešajai personai piederošu mantu.

15.pants. Rezerves kapitāls

(1) Finanšu stabilitātes un ilgtspējīgas darbības nodrošināšanai, kā arī apstiprināto programmu risku ietekmes mazināšanai Finanšu institūcija veido rezerves kapitālu.

(2) Rezerves kapitālā ieskaita:

- 1) daļu no programmas ietvaros saņemtā publiskā finansējuma sagaidāmo zaudējumu apmēra (pilna vai daļēja), kas noteikts, ievērojot risku pārvaldības politiku (turpmāk — sagaidāmie zaudējumi);
- 2) apstiprināto programmu attiecinātos izdevumus, kas atspoguļoti Finanšu institūcijas saistībās;
- 3) uzkrājumus, kas minēti šā panta trešās daļas 1.punktā un reversēti par finanšu pārskata gadu;
- 4) samazinājumu, kas minēts šā panta trešās daļas 2.punktā, ja tas tiek novirzīts citas atbalsta programmas risku ietekmes mazināšanai atbilstoši apstiprinātās programmas nosacījumiem;
- 5) Finanšu institūcijas peļņu.

(3) Rezerves kapitālu samazina par:

- 1) finanšu pārskata gadā izveidotajiem uzkrājumiem kredītportfelim, citu kredītrisku aktīviem vai izsniegtajām garantijām, ja programmas publiskā finansējuma riska segums pilnā vai daļējā apmērā ir noteikts saskaņā ar apstiprinātās programmas nosacījumiem, ievērojot Finanšu institūcijas uzkrājumu veidošanas metodiku;
- 2) sagaidāmo zaudējumu pārsniegumu pār faktiskajiem zaudējumiem no izveidotajiem uzkrājumiem un norakstītā kredītporfeļa vai citu kredītrisku aktīviem vai izmaksātajām garantiju kompensācijām pēc apstiprinātās programmas īstenošanas;

3) atlikušo rezerves kapitāla daļu, kas attiecināta apstiprinātās programmas sagaidāmo zaudējumu segšanai, ja apstiprinātās programmas īstenošana tiek pārtraukta;

4) tādu Finanšu institūcijas pamatkapitāla palielinājuma summas daļu, kas novirzīta no rezerves kapitāla.

(4) Publiskais finansējums šā likuma izpratnē ir valsts budžeta, Eiropas Savienības fondu, citas ārvalstu finanšu palīdzības finansējums, kas tiek sniegts apstiprinātās programmas īstenošanai.

16.pants. Peļņa un maksa par valsts kapitāla izmantošanu

Finanšu institūcijas peļņa izmantojama atbilstoši šā likuma 15.panta otrajai daļai. Finanšu institūcija neveic maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu.

17.pants. Atbildība par izsniegtajām garantijām

(1) Par Finanšu institūcijas izsniegtajām garantijām atbild valsts likumā par valsts budžetu kārtējam gadam noteiktajā apmērā.

(2) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā, izstrādājot likumprojektu par valsts budžetu kārtējam gadam, tiek paredzētas valsts saistības par Finanšu institūcijas izsniegtajām garantijām, saistību apmērs un piešķiršanas kritēriji.

18.pants. Gada pārskata sagatavošana

(1) Finanšu institūcija sagatavo gada pārskatu atbilstoši Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, kuru ieviešana noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 19.jūlija regulā (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu.

(2) Finanšu institūcija mēneša laikā pēc gada pārskata apstiprināšanas savā mājaslapā internetā publicē akcionāru sapulcē apstiprināto gada pārskatu vai saīsināto gada pārskatu.

Pārejas noteikums

Ministru kabinets līdz 2015.gada 1.oktobrim izdod šā likuma 12.panta otrajā daļā un 17.panta otrajā daļā minētos noteikumus.

Likums stājas spēkā 2015.gada 1.martā.

Likums Saeimā pieņemts 2014.gada 30.oktobrī.

Valsts prezidents A.Bērziņš

Rīgā 2014.gada 15.novembrī